AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2016 / 51 • Eylül 2016

ÖZBEKİSTAN OLGUNLUĞUNU GÖSTERİYOR

Ali Murat TAŞKENT

Analist (2015-2017)

2 Eylül tarihinde, Özbekistanın bağımsızlığının 25. yıldönümünden bir gün sonra, Özbekistan Cumhurbaşkanı İslam Kerimovun 78 yaşında vefat ettiği duyurulmuştu. İslam Kerimov, 25 yıl önce bağımsızlığını kazanmasından bu yana Özbekistanın ilk ve tek cumhurbaşkanıydı. Bu gelişme üzerine, Uzbekistanda ne olacağı sorusu dünyanın gündem maddelerinden birisi haline gelmiştir.

Bilindiği üzere, Özbekistan 31 Ağustos 1991 yılında bağımsızlığını ilan etmiş ve böylece Sovyetler Birliğiden bağımsızlığını ilan eden ilk Orta Asya ülkesi olmuştur. Daha önce Özbek Sovyet Sosyalist Cumhuriyetinin son cumhurbaşkanı olan İslam Kerimov 29 Aralık 1991de yeni Özbekistan Cumhuriyetinin ilk cumhurbaşkanı olarak seçilmiş ve cumhurbaşkanlığı görevini vefatına kadar sürdürmüştür.

Kerimovun cumhurbaşkanlığı döneminde, Özbekistan hem Orta Asyanın hem de dünyanın önemli ülkelerinden biri olma konumunu sürdürmüştür. Özbekistan, Kerimov yönetiminde bölgesel barış ve istikrar bakımından önem kazanmıştır. Birçok eski Sovyet ülkesi Sovyetler Birliğinin dağılmasından sonra çalkantılarla karşı karşıya kalırken Kerimovun cumhurbaşkanlığında Özbekistan iç istikrarını korumayı başarmıştır. Kerimov, etnik, dinsel ve aşiretler arası çekişmeler bakımından hassas bir bölgede yer alan Özbekistanda aşırıcılık ve radikalizme karşı taviz vermemiş, böylece Özbekistan terörle mücadele önem teşkil eden bir ülke konumuna erişmiştir.

Kerimovun ölümünün ardından, Özbekistan'ın birçok Orta Asya Cumhuriyetiyle ilgili genel kaygılar olan siyasi belirsizlik ve çalkantılar yaşayacağına dair endişeler dile getirilmeye başlamıştır. Ancak, 2006 yılında Türkmenistanın uzun süreli Devlet Başkanı Türkmenbaşı Saparmurat Niyazovun vefatı sonrasında Gurbangulu Berdimuhamedovun görevi devralış sürecinde olduğu gibi, Özbekistanda da sorunsuz bir geçiş dönemi yaşanacağı görülmektedir.

Kerimovun vefatından yaklaşık bir hafta sonra, Özbek meclisinin halen başbakan olarak görev yapan Şevket Mirziyoyevi geçici Cumhurbaşkanı olarak atanmasına dair bir kararı onayladığı bildirilmiştir. Bu kararın, anayasaya göre geçici cumhurbaşkanlığı görevine gelmesi gereken Meclis Başkanı Nigmatilla Yuldaşevin bu görevi reddederek Mirziyoyevin tecrübesinden dolayı bu makam için daha uygun aday olduğunu belirtmesi sonrasında alındığı bildirilmiştir.[1] Bu gelişmeden bir gün sonra da, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin 4

Aralık 2016 tarihinde yapılacağı açıklanmıştır.[2]

Seçim duyurusunun yapılmasın, Özbekistanda cumhurbaşkanı adayı gösterme hakkına sahip dört siyasi parti yaklaşan cumhurbaşkanlığı seçimleri için adaylarını belirlemeye başlamıştır. Özbek meclisinde en çok koltuğa sahip olan ve geçmiş iki cumhurbaşkanlığı seçiminde İslam Kerimovu aday gösteren Liberal Demokrat Partisinin aday olarak gösterdiği Şevket Mirziyoyevin önümüzdeki cumhurbaşkanlığı seçiminin galibi olacağına dair yaygın bir görüş bulunmaktadır. Birçok gözlemci ve analist, 2003 yılından beri Başbakanlık görevini yürüten halihazırda geçici cumhurbaşkanlığı makamındaki Mirziyoyevi seçilme ihtimali en yüksek cumhurbaşkanlığı adayı olarak görmektedir.

Mevcut duruma bakıldığında, cumhurbaşkanlığı seçimine giden sürecin herhangi bir çalkantı emaresi olmaksızın sorunsuz bir şekilde ilerlediği görülmektedir. Son gelişmeler, Kerimov gibi bir liderden sonra Özbekistanda belirsizlik ve çalkantılar yaşanacağına dair kaygıların vücut bulmadığını göstermektedir. Özbekistandaki gelişmeler ve öncesindeki Türkmenistan örneği, Orta Asya Cumhuriyetlerinin nispi bir olgunluğa eriştiğini ortaya koymaktadır. Tüm bunlar, Orta Asyada demokratik süreçlerin barışçıl ve istikrarlı bir şekilde yürütülebileceğinin göstergesidir.

Fotoğraf: Anadolu Ajansı

[1] http://aa.com.tr/en/politics/uzbekistan-premier-appointed-as-acting-president/643326

[2] http://aa.com.tr/en/asia-pacific/uzbekistan-to-elect-new-president-in-december/643947

Yazar Hakkında :

Ali Murat Taşkent, Nisan 2015 ile Eylül 2017 arasında Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) analist olarak çalışmıştır. Taşkent, Kafkasya ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri üzerinde çalışmalar yürütmüştür.

Atıfta bulunmak için: TAŞKENT, Ali Murat. 2026. "ÖZBEKİSTAN OLGUNLUĞUNU GÖSTERİYOR." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2016 / 51. Eylül 29. Erişim Kasım 20, 2026. https://avimbulten.org/public/tr/Yorum/OZBEKISTAN-OLGUNLUGUNU-GOSTERIYOR

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26

@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır